

پەيغەمبەر
ئارسلانلىرى

ئابدۇللاھ ئىبنى ئابباس

قۇرئان تەرجىمانى

مەنبە: قىسسى و حكايات بالعربي

ئابدۇللاھ ئىبنى ئابباس پەيغەمبىرىمىزنىڭ تاغىسىنىڭ ئوغلى ئىدى. ئۇ ھىجرەتتىن ئۈچ يىل بۇرۇن تۇغۇلغان. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ۋاپات بولغاندا ئەمدىلا 13 ياشقا كىرگەن. گەرچە ئۇ كىچىك بولسىمۇ نۇرغۇنلىغان مۇھىم ئىشلارنى قىلغان.

بىرىنچى: ئۇ پەيغەمبىرىمىزنىڭ 1660 ھەدىسىنى يادلىغان. ئۇ رىۋايەت قىلغان ھەدىسلەر سەھىي بۇخارى ۋە سەھىي مۇسلىمدا ئىنتايىن ئىشەنچلىك ئىكەنلىكى بىلەن مەشھۇر. ئىككىنچى: ئۇ قۇرئاننىڭ تەرجىمانى بولۇش شەرىپىگە ئائىل بولغان. پەيغەمبىرىمىز: «ئى ئاللاھ، ئۇنى دىندا ئالىم قىلغىن ۋە ئۇنىڭغا قۇرئاننىڭ تەپسىرىنى بىلدۈرگىن!» دەپ دۇئا قىلغان. ئۇ مۇنداق دەيدۇ: «ئاللاھ بىلەن قەسەمكى؛ مەن ئاللاھنىڭ كىتابىدىكى ھەر بىر ئايەتنىڭ قاچان، كىم ھەققىدە نازىل بولغانلىقىنى ۋە تەپسىرىنى بىلىمەن».

ئۈچىنچى: ئاللاھ ئۇنىڭغا ئىلىم - ھېكمەت ئاتا قىلغان. ئۇ
ئىلىمدا كامالەتكە يەتكەن. ئۇنىڭ ئىلمى ھەققىدە بىرەر مىسال
ئاڭلىغىڭىز بارمۇ؟ قېنى ئەمىسە تۆۋەندىكى قۇرلارغا نەزەر
سىيلىڭ.

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ۋاپاتىدىن كېيىن ئۆمەر (ئاللاھ
ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن!) ئۆزىنىڭ خەلىپىلىك دەۋرىدە ئۇنى
كېڭەش ئەزاسى قىلىپ بەلگىلىگەن. ئۇ شۇ ۋاقىتتا 15 ياشتىن
ئازراق ھالقىغان ئىدى. كىشىلەر ئۆمەرنىڭ بۇ ئىشىغا كايىغان
چاغدا، ئۆمەر: «ئۇ سوئال سوراشنى بىلىدىغان ئەقىللىق بالا»
دېگەن.

ئابدۇللاھ ئىبنى ئابباس مۇئاۋىيە بىلەن ئەلى ئارسىدىكى
نيزادا - گەرچە 4000 ئادەم ئەلىگە قارشى ئۆز مەيدانىدا
قالغان بولسىمۇ - قۇرئان ۋە ھەدىستىن دەلىل كەلتۈرۈپ 20
مىڭ ئادەمنى ئۇرۇش قىلماستىن ئەلىنىڭ سېپىگە قوشقان.
مۇسۇلمانلار مۇئاۋىيە بىلەن ئەلى ئارسىدىكى ئىختىلاپتا ئەلىنى
ياردەمسىز قويغان. ئىبنى ئابباس خەلىپە ئەلىدىن رۇخسەت
سوراپ خاۋاربىلار بىلەن پاراڭلاشقان. نەتىجىدە خاۋاربىلار
توغرا يولغا قايتىپ ئەلى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ سېپىگە
قوشۇلغان.

ئابدۇللاھ ئىبنى ئابباسنىڭ پەيغەمبىرىمىزگە بولغان چەكسىز ھۆرمىتى بىزنى چوقۇم تەسىرلەندۈرىدۇ. پەيغەمبىرىمىز ناماز ئوقۇماقچى بولىۋىدى، ئابدۇللاھ ئىبنى ئابباس دەرھال تاھارەت سۈيى تەييارلاپ بەردى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۇنىڭغا ئۆزىنىڭ يېنىدا ناماز ئوقۇشنى ئېيتىپ نامازغا تۇردى، ئەمما ئۇ پەيغەمبىرىمىزنىڭ يېنىدا ئەمەس، ئارقىسىدا تۇردى. پەيغەمبىرىمىز ئۇنىڭدىن: «نېمىشقا يېنىمدا تۇرمايسەن؟» دەپ سورىۋېدى، ئۇ:

— مەن سىلى بىلەن تەڭ تۇرغىدەك ئادەم ئەمەس، سىلى ماڭا نىسبەتەن كاتتا ھۆرمەتكە سازاۋەر پەيغەمبەر، — دەپ جاۋاب بەردى. پەيغەمبىرىمىز قولىنى ئاسمانغا كۆتۈرۈپ: «ئى ئاللاھ، ئۇنىڭغا ھېكمەت ئاتا قىلغىن!» دەپ دۇئا قىلدى.

ئىبنى ئابباس ئىلىم ئۆگىنىشكە ئىنتايىن ئەھمىيەت بېرەتتى.
ئالىملارنىڭ ھۆرمىتىنى قىلىپ ئۇلارنى چوڭ بىلەتتى. ئۇ ھۆكۈم
مەسلىھىتى، فىقھىي، قۇرئان ۋە مىراس ئىلىملىرىدا مەدىنىنىڭ
پىششۋاسى بولغان ۋەھبى كاتىبى زەيد ئىبنى سابىتنى ئالاھىدە
ھۆرمەت قىلاتتى، ھەتتا زەيد ئۇلىغىغا مىنمەكچى بولغاندا،
ئۇلىغىنىڭ چولۇرىنى تۇتۇپ بەرگەن. زەيد ئىبنى سابىت
ئۇنىڭغا: «ھەي رەسۇلۇللاھنىڭ تاغىسىنىڭ ئوغلى! ئۇنداق
قىلمىغىن!» دېگەندە، ئۇ زەيد ئىبنى سابىتقا:
— بىز ئالىملىرىمىزنى مۇشۇنداق ھۆرمەتلەشكە بۇيرۇلدۇق، —
دەپ جاۋاب بەرگەن.

ئىبنى ئابباس بارلىقنى ئىلىم ئۆگىنىشكە بېغىشلىغان. ئۇ
ئۈممەتكە ئىلىم ئۆگىتىپ ياراملىق ئەۋلادلارنى يېتىشتۈرۈش
ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئالغان. ئۇ ئۆز ئۆيىنى مەدىرىسە قىلغان.
ئۇنىڭغا ھەرقايسى رايۇنلاردىن نۇرغۇن ئوقۇغۇچىلار ۋە سوئال
سورىغۇچىلار كېلەتتى. ئۇ ھەپتىدىكى كۈنلىرىدىن بىرىنچى
كۈننى فىقھى ئىلىمىگە، ئىككىنچى كۈننى ئۇرۇش ۋە فەتنە
مەسىلىلىرىگە، ئۈچىنچى كۈننى ئەرەبلەرنىڭ ھاياتى ۋە تارىخىغا،
تۆتىنچى كۈننى تەپسىرگە تەقسىم قىلغان.

ئىبنى ئابباس 71 يىللىق ھاياتىدا دۇنيانى ئىلىم-ئىرپان بىلەن نۇرلاندۇرۇپ كەتتى. تابىئىنلار ئۇنى قەبرىسىگە قويغاندا بىر قارىنىڭ: «ئى ئارام تاپقۇچى جان! سەن پەرۋەردىگارنىڭدىن مەمنۇن، پەرۋەردىگارنىڭ سەندىن رازى بولغان ھالدا، ئۇنىڭ دەرگاھىغا قايتقىن. سەن مېنىڭ (ياخشى) بەندىلىرىم قاتارىغا قوشۇلغىن. مېنىڭ جەننىتىمگە كىرگىن» دېگەن ئايەتنى ئوقۇغانلىقىنى ئاڭلىغان. ئاللاھ ئۇنىڭغا ئىلگىرىكىلەر ۋە كىيىنكىلەر ئىچىدە خاتىرجەملىك ئاتا قىلسۇن! ئىسلامغا ۋە مۇسۇلمانلارغا قىلغان خىزمىتى ئۈچۈن كاتتا مۇكاپات بەرسۇن!

سۆيۈملۈك دوستلار، مەن سىلەرگە بىر قانچە گۈزەل
تەۋسىيەلەرنى قىلاي.
ھەرقانداق ئورۇن ۋە ھەرقانداق شارائىتتا ئىلىم ئۆگىنىشكە
ئەھمىيەت بېرىڭلار.
ئىلىم ئۆگىنىش ئۈچۈن سەپەر قىلىڭلار، ئىلىم ئالدىڭلارغا
كەلمەيدۇ، سىلەر ئۇنى ئىزدەپ بارسىلەر.
ئىلىم ئۆگىنىشنىڭ ئەدەبلىرىنى ياخشى ئۆگىنىڭلار، ئەدەب -
ئەخلاقلىق بولۇش ئاجىزلىق ياكى خارلىق ئەمەس، بەلكى
ئالىملارنى ھۆرمەت قىلغانلىقتۇر.
ئۇستازىڭلارنى ھۆرمەتلەڭلار، ئۇنىڭغا تىكىلىپ قارىماڭلار،
ئاۋازىڭلارنى يۇقىرى كۆتۈرمەڭلار.

قۇرئان كەرىمنىڭ تەرجىمانى دېگەن نامغا ئىرىشكەن
كاتتا ساھابە كىم؟

